

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pakswjaty,
Duši daty,
Wotpočň ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosé je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wubawa ho kóždu kóbotu w Smolerjez knihicziščęczeni w Budyschinje a je tam sa ščtwórtlětnu pschědplatu 40 np. dostacž.

12. njedžela po šwjatej Trojizy.

1. Kor. 4, 1—5.

Schtož japoschtol tudy wo šebi šamym wupraja: „Sa tych džerž naš kóždy, jako sa Khrystuškownych šlužobnikow a šastojnikow na Božich potajnstwach“, to, hdyž tež pod hinashimi wobštejnoscžemi, wo wschitkich ščesčijanach płaczi. Wěšo njeje wschitkim hladanje Božich potajnstwow, to je šastojništwo přědowanja a šakramentow, dowěrjene. Ale šastojnik je kóždy ščesčijan we šwojim powołanju, haj we wschěm, šchtož wobšedži. Wschetoz šchto drje čłowjek šwoje mjenuje, šchtož njeby najprjedy š ruki druheho dostal? Hdyž pak je wschitko, šchtož šmy a mamy, jeno punt, nam dowěrjeny, potom šmy šastojnizy nade wschěm, šchtož mamy. Haj, to šu tež čzi čłowjekajo, kiž Khrystuška nješnaja a šnacž nochzedža. Schtož maja, to maja wot Boha. Teho dla šu tež tudy na šemi šastojnizy nad zusy m kublom. Wot šastojnikow pak woczakujemy, šo šu šwojemu knješej šwěrnj. Nicžo wjazy šo na nich njepyta.

Š tym naš nasche wotdželenje nětko na prawe šejšičęzo pokasuje, na kotrymž mamy nad šobu šamymi kaž nad šwojimi šobučłowjekami šudžicž. „Nješudžę!“ Š wotkal drje pschindže, šo je mješ nami čłowjekami njelubosne šudženje nad bližšim tak powšchitkowne? Tónle hrěch se šebicznoscžu, najhórschim brachom čłowšeho čęta, bromadže wiša, kotraž š lubosęe š šebi šamemu nad šobu a bližšim wopaki šudži.

Prave šudženje šebje šameho móžemy potom jeno nawuknjęž, hdyž šebi pschęzo š nowa šako pschěd woczzi džeržimy, šchtož šo wot naš jako wot šastojnikow žada: šwěrnoscž naschemu knješej napschęčimwo. Schtož nawuknje, w teje myšli nad šobu šudžicž, tón wotwuknje njelubosne šudženje, dokelž tajke šudženje nad šobu šamym wot hordosęe a šawisęe wukwobodža.

Hordosęž šo šlama. W šudženju šo wysche druheho posbėhujęsch. Šo njeje drubi tak bohaty, tak čęšęčeny a nahladny, tak mudry kaž tón, kiž šudži, to je husto dosęž pschicžina š šudženju. Tola njepłaczi tež tudy: Schto mamy, šchtož njebyčmy hakle dostali? Dary a bohatsštvo, powołanje a dobre wobštejnoscęe, wschitko to šmy tola jeno š hnady wot Boha dostawali. A Bóh tón knješ naš čłowjekow njeměri po našim šastojništwoje a powołanju, niž po tym, šelko je kóždemu dowěrił, ale po šwěrnoscži. Šo tym dže rjad w Božim kralestwoje, po tym dyrbimy tež nad šobu šamymi šudžicž. Šastojništwo a powołanje, woczėhnjenje a wobšedženštvo, to wschitko je tola jeno drašta, kotruž čłowjek nošy. A tak blašnje je, wožnosęž čłowjeka měricž po draštach, kotruž ma. Šacž je něchtó šwěrný abo niž, to je prawy šchpihel ša šudženje nad šobu šamym.

Šiščęe š druheho žórka wukhadža njelubosne šudženje. Wono njetrjeba pschęzo š hordosęe pschincž. Husto dosęž tež se šawisęe wukhadža. Dokelž je drubi pschewulki, pschęjara čęšęčeny, pschemudry, dokelž naš se šwojimi darami do šhlódkta štajicž hrosy, teho dla nad nim šudžimy.

My šmy na njeho samištni. Někto pak na šastojnikach niczeho wjazy njepytaju, hač so šu šwěrní, šwěrní w tym, šchtož je jim date. Še-li nam mjenje date hač druhemu, derje, špokojmy šo i tym! Njech tež drusy widža, kaš wulzy abo mali šmy, njech šo nam šmēja, šchto to wadži? Šdnž mamy jeno dobre šwědomnje, šo powołanje, do šotrehož šmy štajeni, šwěru wupjelnamy, i tamnej šwěrnoscju, šotraž w Božimaj woczomaj telko płaczi. To nam tamne wěšte štejšchcžo w žimjenju dawa, šotrež na japoschtole Pawolu taš jara wobdžiwamy: „Mi pak je to šnadna wěž, šo ja wot waš šudženy budu, abo wot cžlowškeho šudneho dnja; tež ja šo šam nješudžu. Ša šebi derje niczeho nješšym wědomny, ale w tym šamym nješšym ja prawy; tón Knješ pak je, kiž mje šudži.“ Šajki žyly muž, šajki škarakter, kiž taš wo šebi rěčecž šamóže! Šajka njewotwišnosč cžlowjekam napschecžimo špytowanie i njelubošnemu šudženju podušcha.

Šwěrnoscž cžlowjekam napschecžimo dyrbi nam tež w šudženju našcheho bližšcheho prawy pučž pošacž. Šdn bychu ludžo to pschezo wopomnili, kelko njelubošneho šudžjenja a i tym kelko nješboža byšchtej šo se šwěta šhubitej! Wobštejnosčje, w šotrychž cžlowjek wotroscžje, cžlowjek šam nještwori, ale Bóh tón Knješ je jim da. Wot njeho pschifhadža rjanoscž, wot njeho tež njerjanoscž wotroscženeho. Wón je šeniške kubla kaš tež duchowne dary wšchelako wudželil. Še teho dla hižom nješchescžijanszy, cžlowjeka mēricž po tym, šchtož je jemu wot drugeho date a ša cžož ženje šamolwity ujeje: po jeho rjanoscži, powołanju, nahladnosčji. Došpołnje nješchescžijanszy a njeprawje pak je, hdnž šudža a pschi tym cžlowjeka wot wobštejnosčow njerodžžela, w šotrychž je žimy. Šaš šo dženšnišchi džen šudži šadanje po psche, po wješelach, šudži hruboscž najnižšich woschtow našcheho luda! Šawěscžje, wjele tu je, šchtož mohlo lēpje byčž. Ale hdn bychmy taš mašo woczehnjjenja, pjenješ a kublow doštali, hač drje by našch wobras lēpschi był? Ššudža dženšja jara njemdre wašchnje drugeho. Šač drje wjedža, kaš jara je tón šnano pschecžimo temu wojował we šwojich wobštejnosčach? Wjedža, hač njebychu na jeho mēscžje hižom dawno we wojowanju podležili?

Mamy jenož jenu mēru, i šotrež dyrbinmy mēricž pschi šudženju šebje šameho kaš bližšcheho, mēru, i šotrež tež nam budže junu mērijene. To je šwěrnoscž we wulkim kaš małym, šwěrnoscž Knješej napschecžimo. Šchtož pschezo na to šedžbuje, ženje do štracha nješpschińdže, šo pschestupi šakasnju našcheho wotdželenja: „Nješšudžecžje!“

Šamjen.

K. we L.

Jakub Weller.

W cžaku Šana Šurja I. bēšche w Draždžanach wučženy a pobožny wšchšchi dwórški předar žimy, šotryž Šakub Weller rēkašche. Někto knješachu tehdy w Draždžanach mnohe a wulke njepočžinki, a tež w šurwjercchowškim hrodže šo pschezo žyle cžestnje nješšutkowasche. Wošebje pschi dworje wopilštwo knješesche, a šamo šurwjercž šo teho šameho nješšalomasche. Duž Weller pschi šebi pomyšli: „Ša šajkim šjawnym hrēcham tola mjelcžecž nješšmēm.“ Wón předomasche teho dla w Božim mjenje pschecžimo njepočžinkam mēšta Draždžan, a žyle šjawnje rjekny, šo dyrbjeli tež šurwjercž a jeho šlužobnižy mēšchčanam lēpschi pschiklad dawacž. Wěšo jemu to jara ša što wšachu, a šamo šurwjercž šo nad tym jara rošhori. Duž poda šo Weller šam i šurwjercžej. Šako někto psched šwojim krajnym wótzom štejelche, šo jeho

woprašcha: „Še Wašcha šurwjercchowška Šašnosčž i wjedženjom mojego šastojšstwa špokojom?“

„Šaj“, wotmolwi šurwjercž, „ja šym i nim špokojom, hdy by wón jeno trochu psche šrucže a taš hušto pschecžimo picžu nješšurowił a šebi i tym dwórštwo nješnjepšchecželił.“

„Mam-li jeno Boha ša pschecžela“, šnapschecžimi Weller, „dha mi žyłego dwórštwo, haj šamo wjerchowa nješnada ničžo nješščodži.“

Ministra, šotryž bēšche runje we ištwe, mjeršasche tuta wutrobita wotmolwa. Šako Weller někto pytny, šo tón šurwjercž pschezo bóle rošhoricž špytomasche, wucžje wón šwoje šastojšške šapilšmo, pošoži jo na blido a džesche: „Šowle šteji pišane, šo dyrbi šebi šwoje šastojšstwo šwěru dacž naležane byčž, ša Wašcheje Šašnosčje a Šeje pschimušnych drohe dušche šo štaracž, na nje šedžbowacž a ničžo nješšakomdžecž, šchtož je i jich šbóžnosčji nušne. Někto šym tošamo hač šotal šwěru cžinił a budu to hišchecžje cžinicž; jeli-šo pak mi to dowolene njeje, dha njemóžu tež šwoje šastojšstwo i dobrym šwědomnjom wulonjecž, prošchu wjele bóle najpoddanišcho, Wašcha Šašnosčž čžyła mje i mojego šastojšstwa miłoscžiwje pušchecžicž.“

„Nē“, wotmolwi šurwjercž, „Wšy šcže šprawny a šwědomity muž a mēnicže lēpje šo mnu, hdnžli žyłe dwórštwo. Přėdujčje jeno dale, kaš to Wašche šastojšstwo žada. Wěšo šmy wěžy psche wjele cžinili; my šo wušprawnjecž njemóžemy, šrebammy wjele bóle porokowanja a napominanja. My Šam w miłoscži pošhileni wostanjemy.“

Prawa šwěrnoscž.

(Šjew. Šana 2, 10.)

Šlōš: Šešuf, moja nadžija —

Šwěrnny budž hač do šmjercže,
 Čžješ-li wēčžnu šrónu doštacž;
 Dže twój pučž tež psches čžernje,
 Bohu dyrbišch šwěrnny wostacž;
 Dha tam junu šiwaja
 Šebi palmy došhycža.

Šchtož šo tudy nješbēdži,
 Šnadnu šrónu njedocžaka;
 Šeno tón dže i radošcži,
 Šiž tu cžerpi, w šorju płaka;
 Ššylšow šytwa na šwēcžje
 Šunu jemu w róžach šcže.

Njepušchcž i woczow došhycže
 Na pučžu psches čžēšne wrota;
 Ššchiza, nušny wulhod je,
 Šdžej šo blyšchcži šróna šłota;
 Wójuj, šrocž ša Šhryštušom,
 Wón cže wjedže i žušby dom.

Šemu šy ty pschikahał,
 Š cželom, i dušchu šlužicž šwěru;
 Duž cžin, šo by wojował,
 Šewal njedbōńdžesh ty i mēru!
 Šhryšta šhorhoj šmahuje,
 Šona lubi došhycže.

Budž cži šwjata pschiklušchnoscž,
 Šwěru džeržecž, kiž šy lubil;
 Šunu šmēješch wšcheho došcž,
 Še tež šwēt cži wšchitto rubil;
 Wopomni, šo mašch šlubjenu
 Šnadnu šrónu nješšesku!

K. A. Fiedleš.

Sa tebe!

Pšched jeneho mózneho knjezerja rańšeho kraja něhdy rjad wyškolic sastožnikow stupi. Zedyn po druhim rosprowu dawasche, kať je so wón wótznemu krajej wužitny činił. Přeni so khwalesche, so je w pěšnjach sławu knjezerjoweje mudrosće a prawdosće spěwał. Druhi pokasowasche na te słocžane křoň žitnyh sahonow, kotrež je wón twjerdej pódže puscžiny wotdobył. Tšeczi měnjese, so jemu wěnz křuscha, dokelž běšče so jeho mudrosći poradžilo, wótcžinu pšched strašnym pšchibahanstwom wobarnowadž. Seno jedyn tyhle muži ponižnje wróczo stejesche a žaneho křowčžka nje-rjekny. Žako kral jeho milosćiwje namołwjesche, so by tež prajil, kať je so wón wo wótzný kraj sažlužbny sežinił, wón jeno pokornje na hluboku blusnu na swojim čžole pokasa a džesche: „Sa tebe!“ Duž kral wjebele po sthódženčach tróna dele stupi a teho křwěrneho wotročžka se swojimaj rukomaj wobjawschi wuwola: „Ty žy mi najwjažy čžinił; ty běšče hotowy, tež swoje žiwjenje sa wótzný kraj woprowadž, a žy we křwatnej bitwje swoju hłowu temu wudhyrej napschecžo džeržal, kotryž mi placžesche.“

Sa tebe — kajke křowo! W tyhle žydom pišmifach je žyly křwět pokny lubosće, žamosapřecžka a woprowdžiteho rjekowstwa wopšchijaty. Wone sažlužka, so bychu nad křždym nowosaloženym domom, w křždej džecžazej a schulstkej stwě s wulkimi, njeuwahažliwymy čžahami napišane stejale. Žaj, s tutymaj křowčžkomaj je to wulke potajnstwo nascheho wěrneho sboža wuprajene. W lubosćej křuž jedyn druhemu. Sa tebe! macžer wuwolawschi se swojim džescžom wumreje; sa mužka a džecžka wona wodnyjo a w nožy spróžniwje skutkuje; sa žonu a džecžka nadobny muž pod brēmjenjom čžezkeho džeka a starosćow sdychuje a je wobšboženy se křlónčžnym blyšchčžom s džecžazyh wóčžkow; sa wótzný kraj smužily wojowat swoju pokšlednju móž wudychuje, a sa bližšeho, sa wboheho bratra so bratr woprjuje. Sa tebe! — tak žawot myšlesche, jako wón křtwizy swojeje křžde křwětlesche a woblicžo k wjecžoru wobrocžiwšchi k luděj, wot čžemnosće wobjatewu, jědžesche. Tón pať, kiž ma najwjetšche prawo, křždemu čžlowjesej tole křowo prajicž, nasch s čžernjemi křonowany šbóžnik, nam wschitkim se křchžka na Golgatha pšchiwola: „To čžinjach ja sa tebe, — ššto čžinišch ty sa muje?“

F.

Wabožina w schuli.

(Potracžowanje.)

Saměr žyrtwinskih stawisnow, w pšchedpokšlednim čžiskle mjenowany, nětko woboje postaja, macžinu a rosmucžowanje.

a) Macžina.

Spocžatki žyrtwinskih stawisnow, mjenužy sałoženje a přenje wupšchecžeranje žyrtwje, žy w bibliji powjedane. Žižom teho dla so ludnej schuli pšchibžuscha, žyrtwinske stawisny wucžicž a to jako potracžowanje japoschtołskich stutkow. Dokelž žy so pokšleńšche žižom w 2. křažy wucžike, tež křždej dwě lěče w 1. křažy prijódf-pšchidbu, dha křmėžka so pola konfirmadow po křótkim wospjeto-wanju japoschtołskich stutkow žyrtwinske stawisny wucžicž a to pšchi thžženja naspomnjenym wobmjesowanym čžaku w křłedowazej roschčěrjenosćej:

1. Wupšchecžeranje žyrtwje. Šštož je tožamo pospěšchalo a sadžewalo, snutska a swonka, pola židow a pohanow. 2 hodžinje.

2. Pšchecžehanja křchecžžianow w přenich tšjoch lěstotkach se stony židow a pohanow. Pšchicžiny a sežehwki. Martrarjo. 3 hodžiny.

3. Měr pšches Konstantina. Wopacžna wucžba (Arius) a křmėžy wěrnosće (žyrtwinskih wótzojo). Mizaniški konzil. 2 hodžinje.

4. Bože domapytanja. Marobowne čžahi. Wrabojo. 2 hodžinje.

5. Nowa žyrtwej mjes germaniskimi a křowjanskimi ludami, wucžahowazyimi a domjazymi. Křłschtrj. 2 hodžinje.

6. Křž w žyrtwi a hwěšdy w nožy. Rezarstwo a rezarške žudy. 2 hodžinje.

7. Rańšche sera. Pšchihoty sa reformaziju, wškebeje jejni pšchedbėžerjo. 2 hodžinje.

8. Reformazija w Křmžach (4 hodž.), w Schwizy (1 hodž.), w druhich krajach (2 hodž.) — 7 hodžinow.

9. Wójna a měr. Šchmalkaldska wójna (1 hodž.), tšjecžilětna (2 hodž.) — 3 hodžiny.

10. Reformazija w Šserbach. 1 hodžinu.

11. Nowy čžak. Wopacžne rošhwětjenje. Pšody žiwjeje wěry, wškebeje mižionstwo. 3 hodžiny.

Někotrym pšcheměnenjam je tónle plan podčžisnjeny, móže-li schula stawisny wótznego kraja do njeho pšchijecž. Wobaj pšched-mjetaj potom w najwuzšchim swjasku jedyn pšchedmjet tworitaj. A tať je prawje. Šchrystusowa žyrtwej roswiwa so we křwěče a dhybi pšchekražnyžy stutkowadž na křwět. Duž so žyrtwinske stawisny hinal wucžicž njedawaju, křiba so so bóle abo mjenje na profanske stawisny džiwja. To sa wschě křchecžžianske schule placžy, wškebeje pať sa najšche. W žanym kraju na semi njeje křchecžžianstwo tať hluboko do wutrobny a žiwjenja luda pšchimalo, kať w naschej wótcžinje, nihdže tať wulki wliw na křwějbu a stat, na pocžinki a waschnja, na wumjekstwo a wědomstwo mělo kať tudy. Duž w naschich schulach žyrtwinske a profanske stawisny hacž najwuzšcho hromadu křuscheju.

(Pšchichodnje dale.)

Wjespokojny.

Něchtó měnjese, so njemóže čžezu žiwjenja dale snjesč. Žehodla džesche k mudremu mužej a temu swoju srudobu skoržesche: „Wóh tón Knjes je bohatstwa njeprawje rosdželil. Druhym je wjele dať, mi ničžo. Kať móžu špokojom byčž, hdyž žym křudy kať žyrtwina myšch?“

Šchėžiwž wotmolwi: „Šy woprowdže tať křudy?“ Potom prawu ruku njespokojneho sapschimnywschi so jeho woprascha: „By žebi dať sa tyžaz toleť tule ruku wotewšadž?“

„Ně na žadyn pad niz!“

„A lěwizy?“

„Tež niz.“

„A hdy bychu čži džekadž tyžaz toleť dali, by jim sa to swojej wocžy wostajil?“

„Bože dla! Ani sa žyly milion.“

„Duž widžišch,“ mudry džesche, „kajke bohatstwa je tebi Wóh tón Knjes daril. A potom hišchče skoržišch?“

A. f.

Kralowa Luisa.

(Spišak J. Kapleť, f.)

(Potracžowanje.)

Kralowa Luisa čžujese, wo čžo budže so w tutej wójnje sa Prusku jednacž. Žehodla žebi njedasche wsadž, swojeho mandželskeho k hłownemu wójsku do Durinskeje pšchewodžecž. Na pucžu wot Křsena do Weimara bu wot sahorjenych wojakow křwjatocžnje powitana.

Džek wot Saalfelda přenje křwatne roskřudženje pšchiješe. So by Napoleonowe dopředka-pucžowanje w Durinskej sadžewal, 10. oktobra 1806 prynž Luis Ferdinand wot Rudolstadt do Saalfelda čžehnjesche. Wórsy na njeschecželške wójsko trjechi. Tola pudarmo běšče wscha smužitosć. Pudarmo so prynž kam swojim

czelazym wojakam napsheczjo staji. Se swojej smjerczu swoju horzu luboscj k wotznemu krajej saplaczi.

Nětko durinska krajina wotewriena psched Napoleonom lezesche. Schtyri dny posdzischo, 14. oktobra, stejachu w bitwie pola Seny a Auerstäda. Se sadwelowanjom so pruske wójsko wobarasche. Tola jemu to wschitto niczo njepomhasche. Naschonjenju Napoleona a jeho generalow napsheczjwo bėsche wschitka khrobloscj podarmo. Pruske wójsko bėsche pschedolho na czejszi wotpoczowalo, kotruž bė febi pod Bjedrichom Wulkim junu dobyto. W dżiwim czełkanju wschitto wróczo khwatasche. Sedyn jeniczki dzei bė wořud pruskeho kralestwa roshudził.

Kralowa, kotraž bėsche 14. oktobra wot Weimara wotjėła, so by so sařo do Barlina wrócziła, w Braunschweigu njesbořownu bitwu pola Saalfelda a smjercz khrobkeho prynza Luis Ferdinanda, w Brandenburgu potom njesbořowny kónz bitwy pola Seny a Auerstäda shoni. Dyrbiesche swoje zyle mozy hromadu wsacz, so njeby podležala.

W Barlinje, hdžež nětotre dny posdzischo pschińdže, Luisa shoni, so ku so jejne dżeczi hiřom do Schwedta pschi Wodrje pschinjeke, so njebychu so pschiblizazym Franzosam do rukow padnyke. „Wschitto je shubjene“, tehdy kralowa k swojemu swěrnemu dwórskemu lėkarjej dr. Gufelandej dżesche, „dyrbju se swojimi dżeczi czełacz, „a wy dyrbicze mje pschewodżowacz.“ Padnjena kralowa, maczer, kotraž swoje dżeczi pyta, tehdy hłowne město wopuschczi. Hiřom wjecřor 18. oktobra pschińdže do Schwedtiskeho hrodu. Dżeczi hluboko řudženej maczeri na hrodowym řhodže napsheczjo khwatachu. W njewuprajomnej žalosczi dla njesbořa swojeho wotznego kraja tehdy swojim dżecjom rjekny: „W řylsach mje widżicze. Woplakuju řchodu nascheje khwalby, i kotrejř řu waschi wotzojo a jich generaloj hohenzollernski dom kónowali. Wofud w jenyh dnju twarjenje saniczi, na kotrehož powhschenju řu wulzy muřoj dwaj lėstotkaj dolho dżėłali. Nimamy žaneho pruskeho kralestwa, žaneho pruskeho wójška, žaneje nationalneje khwalby wjazy. Wolajcze febi w pschichodnym czařu, hdžž wascha macz a kralowa wjazy živa njebudže, tule njesbořownu hodžinu do pomjatka wróczo a pořwjeczcze mojemu wopomnjeczu řylsy! Ale njespojocze řo jenož se řylsami, budžcze muřoj a hończe sa khwalbu wulkich wójwodow a rjekow. Njemóžcze-li pař se wschēm napinanjom pořhilene kralestwo sařo posbėhnycz, potom pytajcze smjercz, kař je ju Luis Ferdinand pytal!“ Budžemy na kónzu nascheho nastawla widžecz, kař je tele řwjate řłowo swojeje maczerje jedyn tamnych prynzow, nasch njesapomnity řary řhėřor Wylem I. we wutrobje řřhowawřhi posdzischo dopjelniť.

Žalostne nastroženje psches zřly kraj bėsche wuspėch wulkeho poraženja pola Seny a Auerstäda. Wschitka mőz le řlutowanju bėsche po řdaczu řlemjena. W njedostojnym sadwelowanju zřly řjad twjerdžijnow khwatasche bjes wscheho wobaranja njepsheczjelej wrota wotewrič. Namakamy drje tu a tam khroblych muřow, kiř řo na swoju ruku Napoleonej napsheczjo řtajecz řpytachu, tola dohyczerřski czař mőzneho dohwyarja njemőžachu wjazy řadžeržecz. Hiřom 27. oktobra lėta 1806 Napoleon do Barlina řaczahny. Wjelczo wobhdleřstwo temu pschihladowasche.

Žalostne je w tamnych czeřlich dnjach kralowa Luisa pschetrala, jako psched franzoskim dohwyarjom czełajo k dalokim mjesam swojeho kraja khwatasche. K řarowanju wo njesbořu jejneho kraja pschińdže hiřcze řaroscz wo wořud jejnych dżeczi, wot kotrychž dwė daloko wot maczerje czeřko řhorej lezeschtej. Macz njemőžesche k nimaj, so by jimaj milu ruku na horze czoło polořila. Dale dżesche psches řnėh a deschcz do Graudenza a wot tam psches Marienwerder do Ortelšburga. W Marienwerderje kralowřtaj mandželřtaj jenu jeniczku řhuduřku řtwu wobhdleřtaj. Teř naj-

nusniřcha zřroba pobrachowasche. Ministerjo a řnjeřoj kralowřkeho dwora po pjecřoch jenu řtwu i dwėmaj řožomaj wobhdlachu, do kotrejuz řo po řjadu dżėłachu. Wobdžiwanja hėdnej pař bėschtej pschede wschēm poniřnoscz a řšesczanske podacze, i kotrymajř kralowa czeřke njesboře njesesche. Njesboře mőžesche ju drje řatřascz, tola řenje pořhilicz. Wulkotne dowėrenje na Bohu ju w najhėřsčej řrudobje pořylni a podpjerasche. „Ach porucz Bohu řwėru řwőj pucz a řrudobu!“ tař mőžesche husto kralowu řpėwacz řlyřhecž, řchtőř w tamnych dnjach wjecřor nimo kralowřkeho wobhdlenja dżesche.

A jako bu czełanje psched dohwyarjom pschezo njemėrnische, jako rano hiřcze njewjedžachu, hdže dyrbja wjecřor swoju hłowu polořicz, jako řakostna powjescz pschińdže, so Luisny řeczi řny řhorla mjes řiwjenjom a smjerczu wiřa, řbaleny wot řwėrneje maczerje, hluboko pořhilena kralowa w swojej řrudobje Goethowu řjany pohnuwazy řpėw do swojeje řnihi řa wschė dny řapřka: „Schtoř řenje řwőj řhlėb njeje se řylsami jėdł, řchtőř řenje w řtaroscze-pořlych nozach na swojim řožu plakajo njesedžesche, tón wař, njesjeske mozy, njesnaje. Wy nař do řiwjenja řawjedžecze, wy řhudeho winojteho řčiničze, potom jeho cřwili pschepodacze; pschetoř wschitka wina na řemi řo wjeczi.“

Stóncznje, 9. dezembra, kralowa do řtareho města Königsberga pschińdže. Kař řo maczerina wutroba řwjeseli, jako řa morwe dżeržane dżeczo sařo na puczju polėpschowanja namaka. Ach, chzřishe řschaf wschitto, wschitto řnjescz, hdžž bėchu jeno dżeczi řtrome.

Ale jene njesboře druhe honjesche. Řhorowata bėsche kralowa hiřom do Königsberga pschihčla. Bėsche dżiw, so bė jejne řłabe a nėžne czeło i zřla řtrachi czełanja w řymje wutralo. Senoř jejna řylna wola a wulka maczerina luboscž bėschtej ju hacž dotal řdžeržalej. Nětko bėsche se swojimi dżeczi sařo řjednocžena. Napinanje puschczi, czeło řpadny. „Czeřka řymniřa we hłowje bė ju řapschimnyła.

Sako řo tař dolhi czař w Königsbergu se smjerczu bėdžesche, nadobo nastrořaza powjescz pschińdže, so řo franzoske wójsko pschibliřuje. „Chzu radřcho do Bořeju rukow, hacž do rukow tyhle cřłowjekow padnycz“, kralowa řawola, a tař bu 5. januara lėta 1807, jenoř wot swojeho dwórřkeho lėkarja dr. Gufelanda a řwėrneje řomornizy pschewodžowana, w najwjetschej řymje, w řalostnym wichorje a řnėř do wosa donjeřena, so by řo dwazřczi mil dale pschijnjeřla. řnydom w přenjej nozy dyrbjesche na smjercz řhora kralowa w burřkej řhėři pschebnywacz, hdžež bėchu wofna rořbite a řnėř řo na jejne řožo řypasche. Tař njeje hiřcze řana kralowa nusu řaczuwala!“ dr. Gufeland w teřle czeřtej nozy řiřasche.

(Pschichodnje dale.)

Maczerina řecz.

Ach, kajke njebo w řynkach řecze hraje,
 Řiř nėhdy droha macz nař wuczesche!
 Schtoř řpuschczi dom a mėri zuse kraje,
 Hdžež maczerřcziinu dolho paruje,
 Tón hacke jejnu řjanoscž pořnje řnaje,
 Řlinť řerbřki jemu je kař řpėwanje;
 Wón mile řhladuje wschēm do woblecza,
 řdyř wot jich hubow řerbřke řynki czeřza!

F.

Schtőř swoju maczerinu řecz, tele řłódke řwjate řynki swojeho dżeczřtřwa, tónle pominařy hlėř swojeje domowiny njelubuje, njesařluři mjeno — cřłowjek.

Řerder.